

Teken brengen piroplasmose over

Er wordt de laatste jaren veel gesproken over *emerging diseases* ofwel opkomende ziekten. Een goed voorbeeld daarvan is de virusziekte blauwtong, die in 2006 ineens in Nederland en omliggende landen werd gevonden. Ook ziekten die teken overdragen, zoals de ziekte van Lyme, zijn in opkomst. De GD houdt al deze 'nieuwe' aandoeningen nauwlettend in de gaten.

Besmette teken brengen de ziekte van Lyme over. Teken zijn kleine bloedzuigende insecten die nauw verwant zijn aan mijten. Ze leven laag bij de grond (op maximaal een meter) in bosrijke gebieden. Vooral kinderen en honden zijn gewilde prooi voor teken, evenals de onderbenen van paarden.

Veel soorten teken

Er zijn veel verschillende soorten teken. In Nederland leeft van oudsher de schapenteek. Deze teek kan de ziekte van Lyme overbrengen. Een serieuzere bedreiging vormt de komst van de tekensoort *Dermacentor reticulatus* of dermacentortek. Deze teek kwam tot voor kort niet voor in Nederland. De dermacentortek is waarschijnlijk door honden meegenomen uit het buitenland. De teek kan hier inmiddels overleven. In een onderzoek van de Faculteit Diergeneeskunde en het Utrecht Centre for Tick-borne Diseases onder 300 paarden op Schouwen-Duiveland werden in totaal 126 teken op 43 verschillende paarden gevonden. Bij 5% van de teken betrof het de dermacentortek.

Twee vormen

De dermacentortek kan piroplasmose overbrengen. Er zijn twee vormen: equine babesiose en equine theileriose. Equine theileriose brengt de teek niet op zijn nageslacht over. Bij paarden is de ziekte heel moeilijk te bestrijden, het paard is dus het reservoir. Equine babesiose draagt de volwassen vrouwtjestek wel over op de tekeneitjes. Deze vorm van piroplasmose is goed behandelbaar bij het paard. De teken vormen hier dus het belangrijkste reservoir. In gebieden waar piroplasmose geregeld voorkomt en de paarden afweerstoffen hebben, verloopt een besmetting vaak symptomeloos. In Nederland hebben de meeste paarden echter geen afweerstoffen; dan kunnen klinische symptomen optreden. De incubatietijd (de tijd tussen besmetting en symptomen) van equine theileriose is 12 tot 19 dagen en van equine babesiose 10 tot 30 dagen.

Verschijnselen

Bij acute gevallen krijgt het paard hoge koorts (hoger dan 40°C), benauwdheid, ernstige bloedarmoede, geelzucht, bloed in de urine, rode slijmvliezen en soms lichte koliek. In minder acute gevallen komen gewichtsverlies en wisselende periodes met koorts vaak voor. De kleur van de oog- en mondslimvliezen varieert van lichtroze tot helgeel. In de chronische fase zijn er geen specifieke symptomen maar hebben de paarden vage klachten zoals een gebrekkige eetlust, slecht presteren en verlies van spiermassa.

Onderzoek

Bloedonderzoek en PCR-testen (DNA-testen) kunnen een besmetting aantonen. Uit het onderzoek op Schouwen-Duiveland bleek dat er in die regio in ongeveer 1% van de gevallen sprake was van autochtone (in Nederland opgelopen) piroplasmose. Daarom volgt de GD zowel de verspreiding van de dermacentortek als het voorkomen van piroplasmose in Nederland nauwlettend.